РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Всі листи, мені-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

# СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., вівторок 19-го лютого 1918. Ч. 21. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, February 19, 1918. No. 21.

# ЗАВЗЯТА БИТВА В ОКОЛИЦІ КИЄВА.

## На зїзді в Катеринославі утворено союз полуднево-російських републик.

## ПОЛЯКИ ГРОЗЯТЬ ЦЕНТР. ДЕРЖАВАМ РЕВОЛЮЦІЄЮ.

## Мирові переговори між Румунією і центральними державами розпочали ся.

## ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 18, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

### БОРОТЬБА УКРАЇНИ З БОЛЬШЕВИКАМИ.

**В Киеві проголошено военний стан.**

СТОКГОЛЬМ, 15. лютого. — **Українське інформаційне бюро в Стокгольмі доносить, що командант київського ґарнізону проголосив ВОЄННИЙ СТАН В МІСТІ І НА ЗЕЛІЗНИЧІМ ШЛЯХУ МІЖ КИЄВОМ І ПОЛТАВОЮ.**

**Київ є переповнений українськими військами, які туди без перерви відходять на большевицький боевий фронт.**

**Важну зелізничу стацію Винницю (в подільській ґубернії) Українці відобрали від большевиків.**

**Українська армія з кавказького фронту наступає проти большевиків від полудня.**

**Поражене большевиків є неминуче.**

ЛОНДОН, 15. лютого. — Телеграма з Амстердаму до „Ексчендж Телеграф Ко." доносить:

**„Бездротна телеграма, яка надійшла до Відня від президента українського кабінету, подає вістку, що на Київ напирають зі всїх сторін, але битва почала розвивати ся з успіхом для Українців.**

**„Телеграма додає, що поражене большевиків треба вважати неминучим".**

**Велика битва в околиці Києва.**

СТОКГОЛЬМ, 16. лютого. — Після донесеня тутешного українського інформаційного бюра **відбуває ть ся в Києві і околиці велика битва між військами большевиків а військами, які є вірні Українській Центральній Раді.**

**Послідні вісти доносять, ЩО БОЛЬШЕВИКИ ПОТЕРПІЛИ ПОРАЖЕНЄ.**

**Большевики окружили були місто Київ, в котрім однак находить ся велике число українських військ.**

**Українське інформаційне бюро доносить дальше, що большевики уступають з поля битви, що їм вже не вдасть ся ширити пострах серед українських військ, та що українські війска напевно віднесуть побіду.**

**Осідок українського правительства перенесено до Житоміра з причини небезпеки зі сторони большевиків.**

АМСТЕРДАМ, 17. лютого. — Обговорюючи справу України „Кельнер Фольксцайтунг" доносить:

„Боротьба між большевиками і військами Ради спричинила для українського правительства таку небезпеку, що треба було перенести осідок з Києва до Житоміра. Передмістя Києва находять ся в руках большевиків. Боротьба становить небезпеку для поживи в краю.

„Большевики вислали нові війска для скріпленя своєї армії проти Ради, між тими 19. дивізію піхоти з другого ґвардійського корпусу. Треба надіяти ся дальшої боротьби, яка є для нас поважного характеру".

### ВЕЛИКА НАРАДА В КАТЕРИНОСЛАВІ.

**Полуднево-західні републики творять союз проти большевиків.**

ЛОНДОН, 15. лютого. — **Берненський „Бунд" доносить, що в Катеринолаві відбула ся нарада всіх полуднево-західних републик.**

**Наради увінчали ся успіхом. Рішено утворити СОЮЗ ВСІХ ТАМОШНИХ РЕПУБЛИК ПРОТИ БОЛЬШЕВИКІВ. Також постановлено утворити спільну армію і очистити полудневу Росію з большевицьких військ.**

**Утворено союз полуднево-російських републик.**

ЛОНДОН, 16. лютого. — **Стокгольмський кореспондент часописи „Морнінг Пост" доносить на підставі телеграми, яка надійшла до Берліна з Катеринослава, що УТВОРЕНО СОЮЗ ПОЛУДНЕВО-РОСІЙСЬКИХ РЕПУБЛИК ПРОТИ БОЛЬШЕВИКІВ, доки не буде установлена жандармерія.**

Знова жандармерія буде заступлена правильним військом, якого задачею буде зовсім очистити полудневу Росію з большевиків.

**Австрійські війска заняли Броди.**

КОПЕНГАГЕН, 15. лютого.— **На підставі договору з Україною австрійські війска в мирний спосіб заняли в середу місто Броди,** доносить нинїшна телеграма з Відня.

(Тесаме відносить ся до всіх прочих місцевостий і околиць східної Галичини і Буковини, які ще донедавна находили ся в руках російських, зглядно українських військ).

### МИР З УКРАЇНОЮ СТАНОВИТЬ УГОЛЬНИЙ КАМІНЬ ЗАГАЛЬНОГО МИРА.

АМСТЕРДАМ, 15. лютого. — **З Україною заключили центральні держави мир не лише тому, щоби могли одержати средства поживи, але також в тій цїли, щоби зробити вилім на східнім фронті,** як се доносить телеграма з Відня.

Звіт з мирових переговорів, який походить з достовірного жерела, а який був оголошений у віденських часописах, доносить:

„Коли становище Троцького, а передівсїм дотично приміненя принципу самовизначеня, зробило неможливим заключенє вдоволяючого мира, було політичною задачею держав зробити на східнім фронті **вилім,** то значить довести до мира з Україною, осягаючи через те рівночасно полагодженє справи як російської так і румунської.

**Україна — шпихлїр Росії.**

„Мир з Україною треба було заключити хочби навіть лише з тої причини, що сим отворено дорогу до найбогатшого шпихлїра східної Европи. Правда, що ся держава не є ще належито зорганізована, але тепер є дана нагода поробити всі улїпшеня і згідно зі зробленим договором буде можна спроваджувати поживу, о скільки її засоби на те позволять".

**Відступленє Холмщини було головним услівєм мира.**

Звіт говорить дальше, що **мир з Україною можна було осягнути лише під тим услівєм, коли Холмщина буде прилучена до України.** Се баженє можна було сповнити, примінюючи принцип самовизначеня, який признано в приміненю до російських територій.

Холмщина становить таку мішанину під оглядом етнольоґічним, що не може бути бесіди про її належанє до Польщі.

**Для Поляків не було се несподіванкою.**

Спротив проти такого полагодженя побито заявою, в якій сказано, що незрозумілим є, длячого принцип самовизначеня, який принято для всіх російських територій, не мав би бути примінений також супроти російської Польщі.

Як сказано, таке полагодженє справи не було несподіванкою для Поляків, які ніколи не одержали були рішаючої обітниці і які в части заявляли ся за принципом, який тепер примінено при визначуваню границь.

**Мир з Україною є угольним каменем.**

**„Мир з Україною** — говорить ся дальше у звіті — **є угольним каменем цїлої мирової будови і тому всякий спротив в тій справі треба вважати вражливим для інтересів монархії.**

„Згідно з постановами мирового договору всі надвишки збіжа на Україні мають бути експортовані до 31. липня. Покликано до житя комісію, яка має визначити скількість засобів поживи і подати, до яких границь ми можемо їм дати в тій справі поміч.

„Поміч Україні буде уділена двояка: **технічна і оружна.** Оружна поміч буде конечна, коли зайде потреба забезпечити склади і зелїзничі стації перед бандитами і большевиками.

**„Тут не заходить питане військового союза, але се справа спільної орґанізації для охорони зелїзничого руху і доставі збіжа".**

**Тактика Троцького.**

Звіт говорить дальше про вплив, який зробило заключенє мира з Україною в Берестю Литовськім:

„Троцький і його правительство, пізнавши неможливість дальшого веденя війни серед пануючих відносин, воліли зложити оружє з якоюсь славою і приймити поставу поневоленого народу.

„Однак показало ся, що вони вийшли на російській тактиці дуже лихо, бо нас ніяк не обовязує їх заява, а з точки міжнародного права ми надальше находимо ся на военній стопі з Росією, що було під теперішну пору застановлене через заключенє тимчасового розєму оружа.

**„Російське правительство дало тепер нам нагоду виповісти розєм оружа і провадити війну дальше або зложити мирову заяву. Австро-угорське правительство не має однак причини виповідати розєм.**

„В Німеччинї переважає в тій справі більше скептичне переконанє. Небаром прийде до виміни гадок між обома правительствами. На разї було би з нашої сторони великим блудом прогошувати мир супроти Росії і тим вязати собі рки. Се не було би добре в случаю, коли би наприм ір ми мали інтервенїювати в цїли охорони України.

„Наші зносини з російським правительством не є зірвані, анї сього не бажають собі Москалї. Противно, їх бажанєм є удержати надальше дипльоматичні зносини з нами при помочи бездротного телеґрафу. Комісії відбувають під теперішну пору свої засїданя в Петроґраді.

**„В короткім часї надіємо ся, що Румунія заявить свою готовість розпочати з нами мирові переговори".**

**Вплив мира з Україною на біржах у Відни і Будапешті.**

АМСТЕРДАМ, 14. лютого. — **Віденська телеграма до берлїнського „Льокаль Анцайгер" доносить, що на біржах у Відни і Будапешті вартість цїнних паперів підскочила значно в гору. Деякі важнїйші цінні папері (акції і бонди) підскочили о 30 до 40 корон.**

## Війна проти Росії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 18, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

### НІМЕЧЧИНА РОБИТЬ ПРИГОТОВАНЯ ДО ДАЛЬШОЇ ВІЙНИ ПРОТИ РОСІЇ.

**Нїмцї нагромаджують війска на Україні.**

АМСТЕРДАМ, 16. лютого. — Телеграма з Берліна доносить, **що нїмецькі війска є вже згромаджені на Україні, готові до наступу проти большевиків.**

В протягу слїдуючого тижня буде в Берлїнї зроблена заява в справі дальшого веденя війни проти большевиків у північній Росії.

Нїмецьку суспільність приготовляєть ся до дальших военних кроків центральних держав проти большевиків. „Норддайтше Альґемайне Цайтунг" осуджує в острий спосіб поступованє большевиків у Фінляндії, Естонії і Лівонії і доносить, що фінські представники в Берлїні почини ли кроки, щоби позискати Нїмеччину для Фінляндії.

**Австро-Угорщина є готова дати поміч Україні.**

Віденська телеграма до Берліна доносить, **що правдоподібно зайде конечність дати поміч Україні зі сторони центр. держав, хоч би в цїли забезпеченя виміни товарів.** З другої знова сторони ґр. Чернін повідомив Берлїн, що австрійських військ не вільно уживати проти Росії для переводженя політики, на яку Австрія не годить ся, але лише в цїли самоохорони перед бандами волоцюгів.

Віденська телеграма доносить з достовірного жерела, що на случай, коли би Нїмеччина розпочала воєнні кроки проти Росії, становище Австро-Угорщини не уляже зміні. В тій справі мало прийти до порозуміня між центральними державами.

**Нїмецькі комісії опустили Петроґрад.**

БЕРЛІН, 16. лютого. — **Комісії, які з рамени центральних держав перебували в Петроґраді, опустили вчера Петроґрад і перейшли нині рано нїмецький боевий фронт,** як се подає нїмецький урядовий звіт.

**В понеділок скінчив ся розем.**

БЕРЛІН, 17. лютого. — Урядовий звіт нїмецького ґенерального штабу оголосив, **що розем оружа, заключений між російськими і нїмецькими військами, а який тривав через кілька тижнів, кінчить ся завтра (в понеділок) в полудне.**

АМСТЕРДАМ, 17. лютого. — Урядовий звіт, оголошений нїмецьким правительством, доносить, що воно виповіло розєм на російськім фронті дня 10. лютого. Вслїд за тим, говорить ся дальше у звіті, по сїмох днях від дня виповідженя (то є 17. лютого) розем є скінчений і правительство має вільні руки у своїм дальшім поступованю.

### ПОЛЯКИ ГРОЗЯТЬ ЦЕНТРАЛЬНИМ ДЕРЖАВАМ РЕВОЛЮЦІЄЮ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 18, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

**Демонстрації Поляків з причини мирового договору з Україною.**

ЛОНДОН, 16. лютого. — Бюро Райтера з Амстердаму доносить, що **у Варшаві проголошено загальний страйк.**

Берлінський „Льокаль Анцайгер" доносить, що у Варшаві, Кракові і Львові панує велике обурене з причини заключеня мирового договору з Україною. Варшавські часописи вийшли в чорних обвідках. Жовнїри, кінні і піші, патролюють улиці, щоби запобігти демонстраціям. Директор політичних справ, ґр. Розтворовскі, зрезиґнував.

Краківські часописи взивають польські партії, щоби проголосили одноднєвний загальний страйк. Таксамо видано відозву до загального страйку у Львові на понедїлок, взиваючи, щоби застановлено працю у всїх фабриках, склепах і бюрах та щоби замкнено школи.

Телеграма з Амстердаму доносить, що у Варшаві панує велике розярене. Студенти і робітники плянують велику демонстрацію.

Театри позамикані. Представники Австро-Угорщини покинули місто.

**Нїмецька преса проти Поляків.**

АМСТЕРДАМ, 16. лютого. — Резиґнація польського кабінету і инші обяви невдоволеня Поляків з мирового договору між Україною і центральними державами викликали гнїв і алярм зі сторони нїмецької преси. Богато нїмецьких часописий остро накидаєть ся на Поляків.

„Кельнер Цайтунг" пише, що центральні держави не можуть позволити Полякам „пірвати сїть, яку уплетено на сході в користь всїх інтересованих" і заявляє, що мир не сьміє бути загрожений в саму хвилю, коли його заключено.

„Пост" пише: „Коли Нїмеччина хоче мати на сході забезпеченє, треба безпроволочно виступити проти домагань Поляків. Поляки проголосили ворожий стан. Треба їм показати наслідки такого поступованя, в противнім случаю нїмецька держава втратить на сході свою повагу".

**Польські війска на поміч польському правительству.**

Телеграма з Берліна до час. „Франкфуртер Цайтунг" доносить:

„Вісти варшавських часописий доносять, що польські полки російської армії заявили, що вони стоять до розпоряджения варшавського правительства. Се викликало побоюванє в політичних нїмецьких кругах. В хвилї, коли цїлий польський нарід в Польщі, Австрії і по всїх усюдах виступає проти мира з Україною, утворене польської армії має велике значінє".

В иншій статї сеї часописи говорить ся, що в Поляках наступила переміна почувань. Часопись згадує про великі демонстрації в Кракові (в західній Галичині), де повиривано вікна в головнім бюрі головного польського народного комітету, який робив заходи в цїли приверненя близших зносин між новим польським королївством а центральними державами.

**Поляки мають страх перед радикальними елементами,**

Телеграма доносить, **що у висших польських кругах є намір не допустити до уступленя ради реґентів, бо тоді всю власть могли би захопити у свої руки крайно радикальні елементи, які стремлять до злуки Польщі в Росією у формі републиканського правительства.**

**Ян Стецкі має бути президентом кабінету.**

Телеграма доносить дальше, що наслідником президента Кухаржевского позістане правдоподібно Ян Стецкі, який був міністром внутр. справ в першім польськім кабінеті і який є визначною особою в русофільській народовій партії.

**Уступленє польського правительства.**

АМСТЕРДАМ, 16. лютого. — Значінє руху в Польщі показуєть ся з варшавських телеґрам, які помістила „Фосіше Цайтунг".

Телеграми доносять, що настрій серед польських державних кругів став критичний, скоро лише одержано вісти про мир з Україною. Коли оголошено подробиці договору, австрійський військовий ґубернатор, ґр. Шептицкий, уступив, а з ним також його цивільний заступник Мадейский і Рознер, представник нїмецького міністерства загр. справ у Варшаві. **Опісля уступило цїле польське правительство. Члени ради реґентів мають намір зробити тесаме.**

**Независимість Польщі загрожена.**

Вибори, які були назначені на день 27. лютого, не відбули ся з тої причини, що вибори мали обіймати також землї, які тепер віддано Україні.

Панує загальне переконанє, що независимість Польщі є сильно загрожена та що вона може знова стати радше краєм окупованим ніж независимим королївством.

(Продовжене на стор. 5-ій).

**"SVOBODA" (LIBERTY)**

The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.

BOHDAN DUTKEWYCH, Managing editor.

NICHOLAS D. WELYCHKO, Assistant editor.

ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

| SUBSCRIPTION: | | ПЕРЕДПЛАТА: | |
|---|---|---|---|
| United States: | | в Злучених Державах: | |
| 1 year | $3.00 | на рік | $3.00 |
| 6 months | $1.75 | на пів року | $1.75 |
| 3 months | $1.00 | на 3 місяці | $1.00 |
| In Jersey City and to foreign countries: | | В місті Jersey City і за границю: | |
| 1 year | $3.50 | на рік | $3.50 |
| 6 months | $2.00 | на пів року | $2.00 |
| 3 months | $1.25 | на 3 місяці | $1.25 |
| Single copy 3 cents. | | Поодинокє число 3 центи. | |

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Montgomery.

# З БІЖУЧОЇ ХВИЛІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 18, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

### Союз полуднево-російських републик.

Телеграми з Росії подають вістку, що в українськім місті Катеринославі відбув ся зїзд представників републик, які повстали на території давної Росії.

Мали там бути представники отсих републик: України, Білоруси, козацьких областий — Донщини і Кубанщини, Закавказя, Криму і Бесарабії.

Представники тих 7 републик мали заявити ся за утворенем „союза (спілки) полуднево-російських републик", який передівсім має на цїли поборювати напади північної, московської большевицької републики.

Недавно ми писали, що як з Петрограду зачалось розєднане републик, так з Києва може зачатись зєднане у свобідний союз. Сей зїзд, який відбув ся в Катеринославі, може дати добрий початок. Наперед злучать ся републики для спільної оборони перед большевицькою Московщиною, а опісля можуть зєднатись для загальних спільних справ. До нового союза може пристати і Московщина і другі держави, що повстали на території давної Росії. Той союз не був би такий наприклад як Злучені Держави, які властиво творять одну державу з 48 рівноправних частин; **се був би зовсім свобідний союз цїлком окремих републик,** котрі не зрікають ся своєї самостійности у відношеню до других держав, а вяжуть ся тільки головно для спільних економічних інтересів, **але оставляють собі повну свободу в кождім часї відлучитись.**

Се був би зовсім модерний союз, за якого прикладом ішли би безперечно і другі народи.

### Страхи на Ляхи.

Як звісно вже нашим читачам, Поляки у Варшаві, а також і в Галичині, роблять демонстрації з приводу відданя Холмщини українській народній републиці.

В Кракові зробили тиху демонстрацію, повивішувавши чорні фани та позамикавши театри. Значить, краківська Польща плаче по страті Холмщини. Хто стратив Холмщину? Стратила — польська шляхта, яка там мала свої землї і красні ліси; а також польське урядництво, яке там сподівалось „джабів", і польські ксьондзи, які брали ся польщити холмських Українців. **І власне ті, що стратили Холмщину, тепер плачуть.** Тай не диво, що плачуть. Є чого. Холмщина се досить богатий край і там польському панству жило ся добре.

Але українському народови жило ся щораз то гірше; землї було щораз меньше, а польщина, на спілку з московщиною, втискала ся в тихі холмські села. Тепер же се скінчило ся. Холмщина вже свобідна. Належить до української народної републики. І нехай панська Польща плаче, але народна Україна радіє.

Страхи на Ляхи впали до тої степени, що польське правительство у Варшаві уступило, а навіть рада реґентів грозила, що уступить. **І повинна би уступити і мала би повну рацію.** Звісна річ, що Холмщину стратила польська шляхта та що рада реґентів також шляхотська; складаєть ся вона з архиепископа Каковского, князя Любомірского і графа Островского. Як же не уступити?! Як же не показати шляхоцької солїдарности?!!

Але ба, — коли є другі страхи на Ляхи, таки домашні страхи. Кажуть польські пани, що рада реґентів не може уступити, **бо польські соціялїсти і радикали у Варшаві тільки чекають нагоди, аби захопити власть у свої руки.** Ось де цїлий сук! Не польський нарід має страту у Холмщині, але шляхта польська і її служба! Одначе, аби не стратити і в Польщі, мусить вона втихомиритись і тримати, тримати раду реґентів, аби її не захопив польський нарід, який властиво повинен бути господарем своєї землї, а шляхту вимести так, як зробив се нарід український.

Тоді не було би в Польщі плачу по Холмщині і пропала би ворожнеча між обома народами, яка від віків була через польську шляхту.

### „Пролетарська політика".

Московський большевицький дневник „Новий Мір" з Ню Йорку величає „народних комісарів", а зокрема свого бувшого співробітника сперед року, а тепер „народного комісара" Льва Троцького, за мир, який вони здобули для Московщини, себто за се, що він сказав на конференції в Берестю Литовськім, що не буде вже більше воювати з центральними державами, і сказавши се, виїхав до Петрограду.

Се, каже „Новий Мір", — пролетарська політика.

„Ми не підписуємо мира дідичів і капіталїстів. **Але ми хочемо і не повинні вести війни з Нїмцями й Австрійцями, такими-ж робітниками і селянами як ми самі"** — таку достойну відповідь дали народні комісарі в Берестю Литовськім — пише „Новий Мір".

Нема сумніву, що жовніри на фронті — се робітники і селяни. Але ми спитаємо ся: **А з кого складаєть ся війско української народної републики і війско Фінляндії, що народні комісарі не здержують війни проти сих війск?** Чи ті війска складають ся з дідичів і капіталїстів, що большевики проливають їх кров?

Ні, війска українські і фінляндські таксамо складають ся з робітників і селян як і німецькі або австрійські, але большевики хотять їх рідні землї **силою** піддати під свою власть і тому проливають братню кров.

Говорене про робітників і селян — се тільки большевицьке фарисейство. Нема сили тай уступають, а знущають ся над тими народами, котрі щойно піднесли ся з тяжкої царської неволї, власне тоді, коли вони щойно зачинають збирати свої сили. Як би вони вже мали силу, то большевики оголосили би згадану „пролетарську політику" також і супроти України та Фінляндії. Пощо то дурити сьвіт! **Силою ідуть большевики проти слабших і перед силою сильнійших уступають.**

Се не є жадна „пролетарська політика", — се є політика Гінденбурга.

# ЗАЯВА УКРАЇНСЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА

## на мировій конференції в Берестю Литовськім.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 18, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Предсїдатель української делеґації, Голубович, зложив дня 9. січня на мировій конференції в Берестю Литовськім слідуючу заяву:

**Війною вичерпані і умучені народи тужать за миром. В сїй тузї за миром представники демократії Великої Росії, не звертаючи своєї уваги на напади зі сторони частини російської суспільности і преси, відважно переступили боєві окопи воюючих держав в тій цїли, щоби не на поли бою кровю і зелїзом, але в дорозї приязного порозуміня між народами осягнути для цїлого сьвіта бажаний загальний мир. Коли мирові переговори вже розпочали ся і принципи мира були оголошені, ви зовсім слушно зарядили десяти-дневну перерву, щоби в сей спосіб дати можність державам, які доси не брали участи в мирових переговорах, до них приступити.**

**Наша держава, Українська Народна Република, якої нарід був все склонний до мира, перша дала відповідь на ваш зазив. По означеню в третім універзалї з дня 20. падолиста Української Центральної Ради державного становища Українська Народна Република підіймає в теперішну хвилю своє міжнародне істноване, яке вона більше ніж 250 літ тому назад була втратила.**

**Вона виступає тепер в повнім обсягу на сім поли прав її прислугуючих в міжнародних зносинах. На підставі повисше наведеного представленя справи Ґенеральний Секретаріят правительства Української Народної Републики вважає за слушне, щоби вона займила на теперішних переговорах самостійне становище. Правительство Української Народної Републики поручило нам предложити заступленим тут державам слідуючу ноту:**

**Правительство Української Народної Републики подає отсим всім воюючим і невтральним державам до відома: На підставі III. універзалу Української Центральної Ради з дня 20. падолиста проголошено Українську Народну Републику. Отсим державним актом означено її міжнародне становище. Українська Народна Република стремить до утвореня федеративного союза всїх під теперішну пору на території колишнього російського царства повставших републик. До часу утвореня спільного союзного правительства в Росії і міжнародно-правного управильненя питаня представництва будучого державного союза Українська Народна Република навязує через свій Ґенеральний Секретаріят самостійні міжнародно-правні зносини. Ґенеральний Секретаріят вважає отсим за необхідне повідомити всї держави і народи сьвіта про становище Української Народної Републики супроти мирових переговорів, які сими днями мають розпочати ся в Берестю Литовськім між представниками ради народних комісарів з одної сторони а правительствами воюючих проти Росії держав з другої. Непохитно обстоюючи при тім, що теперішна війна для всїх держав, а передівсім для працюючих кляс кождої держави означає найтяжше нещастє — та супроти того, що всї воюючі держави виключають всякі заборчі наміри і хочуть безпроволочно розпочати мирові переговори, Українська Центральна Рада держави Української Народної Републики вважала за необхідне сейчас по проголошеню Української Народної Републики розпочати чинну політику в справі мира. Українська Центральна Рада, проголошуючи у III. універзалї конечність безпроволочного розпочатя мирових переговорів, вважала також за необхідне осягнути заключене розему оружа. В тій цїли були вислані представники Ґенерального Секретаріяту на полудневий і румунський фронт, які тепер зістали получені в один український фронт під управою правительства Української Народної Републики. Рівночасно Українська Центральна Рада поручила Ґенеральному Секретаріятови повідомити союзні держави про сї переговори, що свого часу Ґенеральний Секретаріят також і виконав. З огляду на те, що рада народних комісарів в порозуміню з правительствами воюючих проти Росії держав взяла справу розему оружа на всїх боєвих фронтах Росії у свої руки, Ґенеральний Секретаріят вислав своїх делеґатів до Берестя Литовського в цїли контролї і засягненя інформацій. Притім вважає Ґенеральний Секретаріят за конечне піднести, що представники ради народних комісарів помимо того, що вони були повідомлені про приїзд делеґатів українського правительства в справі їх співучасти в переговорах, підписали загальний розем оружа самостійно, без ніякого порозуміня з Українською Народною Републикою.**

**Тепер, коли рада народних комісарів згідно з послідною точкою услівій загального розему оружа розпочинає в Берестю Литовськім мирові переговори з правительствами Німеччини, Австро-Угорщини, Туреччини і Болгарії, Ґенеральний Секретаріят складає в імени Української Народної Републики отсю заяву:**

**1. Цїла демократія української держави стремить до покінченя війни в цїлім сьвітї і до загального мира між всїми воюючими тепер державами.**

**2. Між всїми державами маючий ся заключити мир мусить бути демократичний і мусить кождому, навіть найменьшому народови в кождій державі забезпечити повне, нічим не ограничене право національного самовизначеня.**

**3. Для уможливленя дїйсного вираженя волї народів мусять бути зроблені відповідні ґарантії.**

**4. Всеж таки не слїд допустити жадної насильної анексії, то значить жадного насильного прилученя якоїнебудь частини краю без згоди його населеня.**

**5. Таксамо недопускаємими є зі становища інтересів працюючих кляс всякі воєнні відшкодованя, якунебудь форму вони би й приймили.**

**6. Малим народам і державам, які потерпіли з причини війни значну шкоду і знищеня, мусить ся після правил, які мають бути установлені на мировім конґресї, удїлити матеріяльну поміч.**

**7. Українська Народна Република, яка під теперішну пору на своїй території держить український фронт і яка є міжнародно-правних справах, заступлена через своє правительство, котрого обовязком є берегти інтересів українського народу, самостійно виступає, мусить подібно, як прочі держави, мати право брати участь на всїх мирових переговорах, конференціях і конґресах.**

**8. Власть ради народних комісарів не простягаєть ся на цїлу Росію, а тимсамим також не простягаєть ся на Українську Народну Републику. Тому мир, який би евентуально був заключений на переговорах з воюючими проти Росії державами, буде для України лише тоді обовязуючий, коли услівя сього мира будуть приняті і підписані правительством Української Народної Републики.**

**9. В імени цїлої Росії може заключати мир лише таке правительство і то виключно правительство союзне, яке буде признане всїми републиками і державно зорґанізованими краями Росії. Коли би однак таке правительство в найблизшім часї не могло бути утворене, то мир можуть заключити правосильні заступництва сих републик.**

**Стоячи непохитно на принципі демократичного загального мира, Ґенеральний Секретаріят вважає за необхідне мати на конференції в Берестю Литовськім своє представництво, а рівночасно висказує надію, що остаточне розвязане справи мира буде полагоджене на міждержавнім конґресї, до скликаня котрого правительство Української Народної Републики всї воюючі держави взиває.**

**Винниченко,** президент Ґенерального Секретаріяту.
**Шульгин,** держ. секретар для міжнародних справ.

# Нова небезпека.

(„Наша Спілка", ч. 75, з 13. грудня 1917).

Тесаме страшне безладє, тасама страшна анархія, братовбийча війна, тесаме море крови, що ллєть ся під пору в Росії, готовить ся тепер і у нас на Україні большевиками.

Большевики бажають всякими способами внести роздор в нашу країну.

Хочуть крови!

І якже до сього вони беруть ся? Знають вони добре, що Центр. Рада користуєть ся великим довірєм нашого народу і національних меньшостий, бачать, що в нас починає житє прибирати реальну форму—бачать, що для їх ідеї нема на Україні підпори — бачать, що Україна являєть ся для них дуже небезпечним суперником і тому бажають за всяку цїну позбутись того суперника, стати панами і тому вживають всїх способів, аби кинути нашу країну в сей вир нещастя, в який тепер кинули Росію.

А спосіб, який приняли большевики в боротьбі з Україною, дуже простий. Большевики знають, що коли позбудуть ся репрезентації краю — Центральної Ради — коли підорвуть її престіж та те значінє, яким вона тепер покористовуєть ся — кинуть країну туди, куди їм треба, а само собою тоді легко їм буде в сїм мори анархії та безладя виплинути на верх.

І щоби свій плян здійснити, кидають найпохопнійше тепер слово в масах: „буржуї". „Центральна Рада буржуазна" — кажуть большевики — висновок сього — „давай розганяти буржуїв". Не треба їм Центральної Ради! Їм треба „Совітів Робіт. і Салд. Депутатів", треба їм маси несьвідомої, котра, слухаючи їх демаґоґічних кличів, піде туди і зробить се, що їм треба.

Проч з „Центральною Радою" — вся власть „Радам Робітничих і Салдатських Депутатів!" А чомуж воно так? Ясне! Ради Роб. і Салд. Деп. в своїй більшости є тісамі, що з початку революції були. Їх склад по більшій частині **не український,** а хоч і се представнича орґанізація — всетаки сказати належить, що в більшости своїй складаєть ся ся орґанізація з елементу несьвідомого, а вже безусловно нездібною до керми, до правлїня. Їм, большевикам, треба такої маси, на котру-б можна впливати демаґоґією і тому підносять сей клич.

Другим важним фактом, проти котрого йдуть большевики, се наші Українські Установчі Збори. Всї знають, що закон про наші установчі збори давно вийшов, всюди йде вже підготовка до сих виборів; сказати можна, що нам треба переступити тільки поріг і Україна буде мати спромогу устами своїх вибранців сказати сама про свою долю, про свій лад.

Сього не хочуть большевики. Вони знають, що заки Центральна Рада по їх рецепті переберет ся, заки вона видасть закон про Українські Установчі Збори, заки переведуть ся вибори і наше Установче Зібране зберет ся — мине кілька, або й кільканайцять місяців; а що тоді буде з Україною — їм байдуже; хто і яку долю буде нам кувати, на се вони не дивлять ся — головне: їм треба виплисти на верх, всякими способами вдержатись при силою загарбаній власти, якою-б воно дорогою не було; все одно чи дорогою крови, чи дорогою анархії й безладя.

Большевики тепер не рахують ся з тим фактом, що Україна являєть ся Народною Републикою, що Україна стала вже державою, котра своє житє ладнає, як хоче. Вони замісць помагати тій великій і тяжкій праци, стремлять до сього, щоби всї наші дотеперішні здобутки знівечити, розбити, та на звалищах і руїні станути яко побідники.

Сї два факти навів я тому, щоби отворити очи нашим читачам, а перше всього селянству, на сю небезпеку, яка грозить нам зі сторони большевиків. До сих переворотів, до сього, чого бажають большевики, всї верстви української суспільности, а перше всього наше робітництво і селянство повинно поставитись твердо, критично і не допустити до сього, щоби на Україні запанувало таке безладє, яке тепер бачимо в Росії.

Всї ми повинні могучим і сильним голосом сказати:

„Проч з своїми кровавими руками від наших національних сьвятощів! Нам не треба анархії, безладя; нам треба спокою, щоби могти продовжати нашу роботу для добра й вільного житя нашого народу — нашої Української Народної Републики".

О. Ж.

# Декларація тимчасового уряду й демократична нарада.

(„Вільна Україна", ч. 22, з 14. жовтня 1917).

З великої хмари та малий дощ. Так вийшло й з демократичною нарадою, на котру покладало ся стільки надїй. Думало ся, що в основу її діяльности ляже резолюція ухвалена радою робітничих та салдатських депутатів 13. вересня. На ділї одначе вийшло щось инше: демократія відмовила ся взяти владу в свої руки. Після довгих змагань, що виявили внутрішний розклад всеросійської демократії, нездібної до широкої, творчої роботи, було принято коаліційний склад міністерства. Але немов боячись втеряти вплив на державну роботу, демократична нарада виділяє зі свого складу демократичну раду, котра-б так чи инакше впливала на діяльність небезпечного для неї коаліційного уряду. Тимчасом Керенський, почувши ґрунт під ногами, рішучо взяв ся за складанє коаліційного кабінету, з котрим так не хочеть ся розлучити ся всеросійській демократії. На допомогу йому стала й сама нарада, що вступила з ним і наміченими ним кандидатами в переговори. Нарешті дійшли до згоди і утворив ся кабінет, до складу котрого ввійшли навіть і представники партії „народної свободи". Зате демократична рада прийшла до думки, що і вона не може виконувати свого завданя без участи представників буржуазних партій — і вирішає утворити передпарлямент, а щоб се слово не таке страшне було такому бажаному для неї коаліційному кобінетови, переміняє сю назву на иншу: „Тимчасова Рада Російської Републики" й дає представникам буржуазії 120—150 місць. Тепер демократична рада має ще одну турботу — встановити перед новоствореною тимчасовою радою відповідальність тимчасового уряду. Але навряд чи се вдасть ся.

Відновлений коаліційний уряд, що заступив місце директорії, вже почув під ногами твердий ґрунт і повними кроками йде до установчих зборів. Він вже наперед не рахуєть ся з думкою демократичної ради. Про се сьвідчить декларація нового тимчасового уряду з 8. падолиста.

Проголошуючи сю декларацію, що намічує програму діяльности тимчасового уряду, ми бачимо, що від резолюцій, ухвалених радою робітничих та салдатських депутатів 13. вересня, не зістало ся й слїду.

Одна з тих резолюцій вимагала скасованя таємних договорів та розпочатя разом з союзниками мирних переговорів; натомісць в декларації маємо признане, що новий уряд „всї свої сили покладе на оборону спільного для всїх союзників дїла". Замісць передачі казенних (державних) та поміщицьких земель до рук земельних комітетів, декларація урочисто заявляє: „Істнуючі форми землеволодїня не можуть бути порушені".

Щодо змаганя народів Росії до повного самовизначеня то й на се готова відповідь декларації, що новий уряд таке право на самовизначене визнає за всїми народами „на основах, які будуть вироблені установчими зборами". Навряд чи потїшить кого таке визнане...

Є, правда, в декларації й приємні річи, наприклад установлене сталих цїн на вироби промисловости. Але таких річий дуже мало.

Такі наслідки праці демократичної наради. Але чи підпишеть ся і вона під декларацією тимчасового уряду?

Марко Скритий.

# Воскресла Україна.

Більш двіста літ стогнав Ти,
Народе любий мій,
І на шляху тернистім
Нераз зводив Ти бій
За красшу свою долю,
За вкрадені права,
За щастє своє, волю;
Й діждав ся Ти вінця:
— Воскресла Україна!...
Ти камінь відвалив
І з гробу встала Матїр,
Котру Ти так любив...

* * *

Ми вчера гнули спини
І млїли під хрестом,
Ще вчера неодин з нас
Упав під тягаром.

А нині зійшло сонце,
Настали нові днї;
Ми нині не рабами,
Ми нині вже вільні...

В нас нині вільні руки,
Щоб взяти у них плуг
Та йти рілю орати
Й широкий рідний луг.

# Сьвідомість українських вояків.

Семен Кравчук, вояк 18-го піхотного запасного (резервового) полку, вислав до редакції роменської „Нашої Спілки" ось-такий лист, який поміщено у 75. числї (з 13. грудня 1917) згаданої часописи.

В ґазеті „Народне Слово" ч. 147 — пише Семен Кравчук — надруковано статю, якої автор призиває Українців стримати ся в сей час від формованя рот.

Як видно, той писака не знає ні історії українського народу ні укладів його житя. Як він не знає, на яких умовах Україна прилучилась до Росії, то я-б йому порадив розпитати про се у більше сьвідомих і просьвічених людий.

Хиба йому не відомо, що Україна прилучилась до Росії по договору, в котрім сказано, що Україна має незалежність від Росії, має право тримати війско, право судівництва, право вибирати людий для уладженя добрих справ та порядків в своїй стороні. Деж сї права, хто їх відняв? А відняли їх московські царі-катюги. Петро I. розоружив 74 тисяч запорожських козаків і післав їх у фінські болота, де на кістках синів України вистроїв Петроград. Катерина в 1775 році зруйнувала зовсім Запорожську Січ за те, що козаки встали на оборону своїх прав. Пізнійші царі гнали та пригнїчували його мову і писаня, через що український нарід прожив сотні літ в темряві.

Т. Бабенко каже, що тепер не час будувати Вкраїну, треба ще почекати, поки не скінчить ся війна.

І чого чекати, як довго чекати, коли ми вже 300 літ дожидали. Всї народи домагають ся свого, такі народи як Литовці, Поляки і инші стремлять до свого, а нам дожидати? Чому д. Бабенко не скаже причини, чому другим народам можна все робити, а нам, Українцям, не треба? Видно д. Бабенко вузкий політик, а говорить тому „не пора", бо другі так говорять.

Ні, тов. Бабенко, годї нам уже чекати та слухати, що нам скаже Москва; в нас є свій розум; ми також не згірш можемо думати, як зробити лучше.

Ми хочемо самі робити порядок у себе, а не бажаємо тих, що усебе не вміють зробити добра, а тільки бють ся між собою і довели Росію до упадку.

Шкоди від формованя рот із Українців не буде, а противно: в нас можуть бути лучші порядки.

Правда, що війна ще не скінчилась, алеж ми повинні на ділї показати, якого ми хочемо мира. Се самовизначенє, котре було оголошене російською революцією, се є дїло, а не тільки слова одні.

Потім, товаришу, ви неправду говорите, що Українці віддїляють ся від Великоросів. Хиба ви не читали в універзалї Укр. Центр. Ради, що вона тримає єдність з російським правительством? Нащо вам звертати увагу на таку дрібницю, як формоване 4 рот із Українців. Ви хиба хочете піддержувати козаків, котрим не вдалось розігнати Укр. Центр. Раду. Як се воно дійсна правда, то чому ви нічого не говорили про большевиків і горожанську війну?

# Голоси американської преси про заключене мира між Україною і центральними державами.

В однім з попередних чисел подали ми голоси пятьох нюйорських часописий про мир, заключений між Україною а Німеччиною, Австро-Угорщиною, Болгарією і Туреччиною. З дальших голосів можна занотувати отсї:

Нюйорська „The Evening Post" (ч. 72, з 11. лютого 1918) пише:

„Зі вступленем „буржуазийної" України до мирових переговорів з центральними державами і з проголошенем кінця війни большевицькими делеґатами у Берестю Литовськім, на сході наступив цілковитий хаос: большевики заключили мир з Німеччиною й Австрією, а виповіли війну Росії. Показуєть ся, що вже не буде більше кровопролиїву між славянськими і німецькими арміями, але кровава битва між білими і червоними у Фінляндії продовжаєть ся. Непорозуміне з буржуазною Радою України у Киеві і большевицькою Радою України у Харкові має знова настати. Доносять, що польські війска вдирають ся тепер в саме серце Росії. Бесарабія, на румунській границі, є сценою порахунків між румунськими і большевицькими війсками. З большевицької програми, яка пропаґувала міждержавний мир і домашну війну, розвинула ся лише друга часть. Підчас коли домашна війна, проповідувана Ленїном і Троцьким, мала вибухнути у Відни і Берлїні і покінчити ся триюмфом большевицьких принципів в Европі, то вона вибухла таки на давній території Росії і загрожує як большевицьким принципам так і російській революциї.

„Окремий мир, який Україна заключила з центральними державами, треба завдячити впрост большевицькому проповідуваню безпосередної і жорстокої клясової боротьби. До початку падолиста, доки большевики не захопили власти у свої руки, Україна, яка має около 30,000.000 населеня і яка занимає найурожайнїйші простори російської території від границь Польщі аж до Чорного моря, вязала свою будучність нерозривно з прочими народами Росії. Україна мала бути „независимою" републикою, але в такім розуміню независимости, яку мають стейти Злучених Держав. Її бажанем було жити у федерациї з новою російською републикою. Независимість, до якої змагала Україна, независимостию була лише з імени, а в дійсности була автономією. Але суспільні відносини на Україні ріжнять ся від відносин північної Росії. На Україні селяни не знають комунальної форми посіданя землї. Там селяни є малими власниками і через се з большевицької точки погляду селяни були „капіталїстами", проти яких принципи сьвятої війни пролетаріяту пристосовувано так строго, як і проти найбільших дідичів (поміщиків), таких як Ротшільди. Се було причиною, що Українську Центральну Раду Петроґрад уважав „буржуазним" правительством, і через що в Києві та Одесї вибухли розрухи. Наслїдки сього є ті, що Україну пхнуто в обійми центральних держав. Або сказавши по правдї, се стало ся задля руйнуючої клясової війни, як се тепер дієть ся у Фінляндії.

„В дійсности Українська Центральна Рада, яка була змушена заключити мир з центральними державами і яку Петроґрад уважав „буржуазною", була соціялїстичною коаліцією, з далекосягаючими програмами суспільних реформ. По здобутю большевиками власти у Петроґраді офіціяльний орган українських соціял-демократів („Робітнича Газета") писав:

„Дотепер ми годили ся з большевиками у многих справах. Ми і вони домагали ся, і ще домагаємо ся, як найскоршого мира, передачі земель великих власників і инших нашому збіднїлому селянству. Ми і вони бороли ся, і ще боремо ся, за контролю над промислом, за максимальне оподатковане великої власности і капіталу. Але ми були за українською демократичною републикою і за федерацією з другими народами Европи; вони ставили ся цілком инакше до національних, культурних і політичних потреб нашого народу".

„А один уважний дослідник російських справ зясував сю справу в отсих словах:

„Большевики є ґотові дати Українцям цілковите самоозначене, не зважаючи навіть на інтереси Росії яко держави. А що вони не стратили цілковитої надії (на Україну), то про се сьвідчить їх кампанїя в користь суспільної революциї на Україні. Вони виповіли війну українському націоналїзмови не тому, що він загрожує інтересам московського націоналїзму, але тому, що він є перешкодою для інтернаціоналїзму, про який вони мріють".

„Результат однак оказав ся противний большевицьким змаганям. Нині Україна, замісць стояти з прочою Росією в приязних відносинах, була змушена пійти на сторону центральних держав. Що більше: коли большевики будуть дальше провадити свою кампанію за суспільною революцією на Україні, то ми добачуємо можливість, що німецькі й австрійські війска прийдуть Україні на поміч проти большевиків.

„В тім лежить небезпека для тривалости революциї у властивій Росії. Большевики викликали проти себе самих протиреволюційні сили в несподіваних кругах; не в Німеччині й Австрії, де можна було сподівати ся, що по заключеню мира будуть старати ся, аби унеможливити поширене впливів революциї, але таки в самій російській території, і то в тих частях, які була надія удержати при Росії, коли би не червоний похід большевиків. Підчас коли Троцький з товаришами змагали ся в Берестю Литовськім за самоозначене для Курляндії, Литви і Естонії, уважаючи се самоозначене нагодою для заведеня там своїх принципів суспільної революциї, центральні держави змогли ся зібрати могучу протиофензиву. Сей успіх не треба завдячувати проворности центральних держав; вони були би скінченими дураками, коли би оминули нагоду, дану їм большевицькими аґітаторами. Центральні держави використали страх України перед большевиками і перетягнули сей край на свою сторону".

Пітсбурська ґазета „The Pittsburgh Post" (з 13. лютого 1918 р.) пише під заголовком „Кепсько для Росії":

„Незалежність України, як не сфабрикована в Австрії, то була там започаткована ще перед початком війни, а доказ на се находить ся в архивах російського правительства — так заявив нині один російський дипльомат. Він увірений, що заключене окремого мира між Україною й осередною держававою спричинює незвичайно серіозне положене для його вітчини, а також творить дуже важну користь для тевтонських держав.

„Українська ситуація, — говорив він — є дуже важна і трудна для Росії. Се є доказом, що большевики ведуть країну до розчленованя, а хоч вони може й не є в дійсности підплачені Німеччиною, то помимотого вони працюють згідно з німецькими намірами.

„Незалежна Україна була бажанем осередних держав перед розпочатем війни. Шептицький, галицький архиепископ, виробив був плян на незалежну Україну, яка мала бути в союзі з Австро-Угорщиною, а російське правительство мало в своїм посіданю дати, що відносили ся до сього австрійського наміру.

„Українці не стреміли з початку до независимости, але бажали належати до російської федерациї, щось подібне, як Злучені Держави Америки. Большевики однак відносили ся до них ворожо від самого початку, арештуючи їх представників у Петроґраді і уживаючи проти них сили на їх власній території. Вони були отже приневолені виречи ся федеративної ідеї і глядіти в сторону Німеччини й Австро-Угорщини — і се обясняє їх окремий мир".

З нагоди заключеня мира між Україною і центральними державами, Френк Бон помістив статю у „The New York Times" (ч. 21.934, з 12. лютого 1918), в якій читаємо:

„Перше всього ми не можемо ганьбити Українців. Їх делеґати прибули на наради, які мали бути установчими зборами, а які большевики силою розігнали. Перед тими зборами вся Росія була в руках кліки, яка сподівала ся мати власть тому, що за нею стояла петроґрадська товпа. Спільна чесність і чисто публична політика диктують, що установчі збори, зложені з делеґатів свобідно вибраних місцевими більшостями, повинні зібрати ся при найблизшій нагоді. А що большевицька камариля намагала ся накинути окраїнним частям Росії свої установи, то се сьвідчить про дуже молоденький вік її ідеалів.

„Ми тепер бачимо найпростїйший політичний факт війни. Україна є независимою державою. Росії вже нема. Поза независимою Фінляндією, Польщею і Литвою в зелїзних кліщах кайзера, петроґрадські узурпатори контролюють правдоподібно міста і місточка на неформній території від Фінського заливу на полудне до України і не означено на сході, так далеко, як мають получене з місцевими советами. Вони не є правительством. По правдї вони не можуть говорити за більше як 20,000.000 людий, а може й за половину сього, то є за 10,000.000. Та й сих вони не можуть зорґанізувати, не можуть нагодувати і одіти, не можуть дати їм занятя. Так отже конець большевизму вже близкий.

„Німецькі війска здобули найбільші промислові центри Росії. Вони мають у своїх руках Ригу, першорядну пристань на Балтійськім мори. Вони тепер стукають до найбогатших рільничих обшарів на полудни. Зелїзнича система України концентруєть ся в Одесї. Відси засоби збіжа і всьо, що Українці схочуть продати з живого товару, буде відходити водою до Царгороду і Констанци на румунськім побережу. Чи се забере один чи чотири місяці, аби справити зелїзничу сіть з німецької границї через Галичину і Румунію, то робота буде укінчена із задоволенем. Україна, одна з найбільше продукційних на мясо і збіже земель у сьвіті, є нині союзником Німеччини. Німецька й австрійська справа поживи буде полагоджена.

„Міжтим большевицький комітет є змушений заключити мир з Німеччиною. Їх слабенькі змаганя затуманити Німців у Берестю Литовськім покінчили ся поганою невдачею.

„О, Ленін! О, Троцький! Які лихі вірші ви зложили! Кайзер тепер буде вас учити сього. Сьвіт не зрозумів вас. Ми, які знаємо вас ліпше, розуміємо, що ви старали ся бути хитрими дипльоматами, чесними як сьвіт вимагає, і служили своїй справі та краєви. Ви думали, що ви зможете перетягнути кайзерових дипльоматів на свою сторону і тоді в Німеччині викликати революцію, усуваючи їх. Ідіть назад до своїх ліпянок і книжок. Читайте й тепер „Ді Флїґенде Блєттер" і сьмійте ся самі"...

„The Philadelpia Press" (з 10. лютого 1918) пише:

„Донесене, що між центральними державами і представниками Української Центральної Ради заключено окремий мировий договір, є так доброю новиною, як і поганою. Большевики, які від початку заперечали власть Української Центральної Ради, певно відкажуть ся одобрити акцію її так званих комісарів яко обовязуючу для українського народу. Ся подія не лише поширить домашну війну на Україні, але й поглубить провал між большевиками і Німеччиною.

„Непокоячою рисою сеї події є її впливи на поживну ситуацію в Австрії і Німеччині. Кажуть, що на урожайній Україні є богаті шпихлїрі збіжа; і Австро-Німці заплатять грубо, щоби здобути сї шпихлїрі. Вони правдоподібно пійдуть так далеко, що вишлють свої війска на поміч українським консерватистам в боротьбі з большевиками. Таке поступоване було би явним зірванем з Троцьким, та однак центральні держави одержать бажані споживні артикули, що уможливить мілїтаристам заспокоїти робітників фразами „мира і хліба", якого вони бажають.

„Подібна політика буде правдоподібно пристосована й до Фінляндії, де однак большевики мають більше прихильників ніж на Україні. Але треба дуже жалувати, що аліянтські дипльомати не знайшли якогонебудь способу, щоби усунути або застановити безоглядну ролю, яку Німеччина відграє в Росії".



**Клим Поліщук.**

## ПІСНЯ ПРО ВОЛЮ.

Я пісню про волю співаю,
Я прапор червоний люблю,
Я волю, як сонце, кохаю
І згоди у неба молю.
Братя мої! Гляньте навколо!...
Чого-ж сатаніє так тьма?
А поле, крівавее поле
Мовчазне, як пустка німа.
Я знаю, як впали кайдани,
Як мури валились тюрми,
В могилах стогнали гетьмани,
Бо знали, як стогнемо ми...
А нині, чого-ж ви спинились,
Чого-ж ваші руки тремтять?
Погляньте!... титани схилились,
Хоч очи їх гнївом горять.
Посипте удар за ударом,
За щастє гартуйте мечі,
Спалїте палати пожаром,
Сьвітїте огнями в ночи.
Я з вами сьміяти ся буду,
На лїрі заграю пісень,
Співати-му рідному люду
Про казково радісний день.
І нами зчудують ся боги,
Як з сили незнаних ще сил, —
О, знай же, мій брате убогий,
Що сяйво йде з пітьми могил!...

# Проти рожна.

(Псковський „Український Голос", ч. 42. з 8. падолиста 1917).

Як чорні ґайворони, заметушились і злякано закрякали в повітрі вороги нашого народу. Єгипетська сема кара звисає над крикливими централістами, коли незабаром все замре і занімиє, але вони до розуму не приходять. Чи предківська азіятщина заговорила в їх душах, чи їм важко зрозуміти дійсність сучасного політичного становища, коли й не думають рахувати ся з тими факторами житя, що ведуть загал на нові шляхи праці в перебудові основ державного житя і його устрою.

Після маєвого заостреня відносин між тимчасовим урядом і Центральною Радою вже минуло чимало часу і ми були певні, що російський уряд, яко уряд революційний, нарешті зрозумів суть самовизначеня, зрозумів також і те важне анархістичне становище самої держави і що зарадити сьому можна тільки єдностию демократичних сил усіх народів Росії.

Колиб так було справді, то, можливо, що не булоб і того безладя, яке тепер панує, не булоб того безконечного згубства, що чинить війна, бо зеднані сили всіх національностий давно вже знайшлиб певний шлях до мира. Але тимчасовий уряд, уступаючи вимогам демократії, в свій час був заявив союзним державам, що він, мовляв, годить ся на мир без анексії і контрибуції і з вільним самовизначенем народів. Але він се сказав з примусу демократії, а сам взяв ся за уперте продовженє війни і за сіянє безладя та ворожнечі в своїй-же державі.

Ніхто з Українців ніколи не крив ся з тим, що ми вимагаємо для себе автономії з правами суверенности і вже давно всіми організаціями й інституціями було сказано Центральній Раді, щоб та дбала про скорше скликанє своїх установчих зборів, які утворять основні закони і напрям автономного житя краю.

Напевно се знав і відав тимчасовий уряд і всі його прибічники ще тоді, як давали ся всякі „згоди" і обіцянки, як утворювались інструкції і затверджували ся секретаріяти але тоді, як видно, вони ще не були певні того, що їх підтримають всякі „меньшевики" і инша централістична партійна безвиразність. Окрім того тоді їм здавало ся, що Ц. Р. не так-то швидко зуміє широко розгорнути свою працю.

Але тепер, коли праця дійшла до свого закінченя і кінця, коли справа зі скликанем українських установчих зборів стала очевидно реальною, в таборі централістів закричали: „Пробі! Сепаратизм! Недопу- українські збори! Та се-ж „расчлененіе единой и недѣлимой!" Галас і крик зняли не тільки ті, яких ми звикли називати темними силами реакції, але й ті, які намагають ся запевнити нас, що вони є демократи і революціонери.

Отакі демократи, що не мають здатности творити діла, а вміють тільки складати резолюції та згоджувати ся з кадетами, не тільки не сприяють революційній боротьбі, але спільно з кадетами, централістичними патріот-націоналістами та конституціоналістами стають на перешкоді революційного руху українського народу і ставлять свої рожни.

Безтямні в політичних міркованях і сліпі в своїх поглядах, панове централісти бачать в своїй уяві „единую и недѣлимую", яка від „Молдаванина до Фина" кермуєть ся одною непорушною „бѣлокаменною", без якої ніхто нічого не сьміє у себе робити, колиб се навіть було змістом їх усього житя. Не тільки Україна, Білорусь, Музулмани, але й Польща, за якою вся Европа визнає право на самостійне істнованє, устами міністра Терещенка ще приєднуєть ся до „единой и недѣлимой", де — мовляв — будуть такі мудрі установчі збори, які вирішать, якою саме має бути ота Польща. Безумовно, що Поляки, почувши отаке „откровеніе", тільки засьміють ся над його безглуздєм, але ми не можемо сьміяти ся, позаяк ми знаходимо ся на шляху боротьби за волю свого краю і мусимо зломити ті всі рожни, що нагорожено перед нами централістичними пакосниками.

Самою красномовною мовою, змагаючою ся з гнітом насильника, завше була і є революційна боротьба. З позиції домагань при допомозі вимогів через своїх представників і всяких згод та угод ми негайно мусимо перейти на позицію самоурядованя і самовпорядкованя при допомозі активного руху.

Перше всього Центральна Рада мусить стати передпарляментом українських зборів, які утворить сам нарід, і вся влада на Україні мусить бути в руках Ґенерального Секретаріяту, який був би єдиним законним урядом на Україні. Всі московські ґарнізонні військові частини, які стоять по два роки, не бачивши позиції, вигнати негайно на фронт, а ґарнізони установити тільки з частин українського війска. Щоби забезпечити спокій і дати народови змогу мати кусок хліба, чим можна відсунути голод, вся земля монастирська, царська, удільна і панська мусить негайно перейти в народну власність через земельні комітети.

Се перше, з чого український нарід мусить розпочати свою революційну боротьбу за національне і соціяльне визволенє з централістичного ярма і забезпеченє широко-територіяльної автономії краю з правом суверенности своїми власними силами, а не обіцянками ненажерливого центра.





# РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. (ФРАНКФОРД). Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 35, подає до відома всім місцевим і позамісцевим членам, що місячний мітінґ відбудеть ся дня 23. лютого б. р. в гали п. Ковнацького. Всі члени мають явитись безвимовно, бо є важні справи до полагодженя і відбудеть ся приниманє нових членів за половину вступного. Неявивший ся член заплатить кару, призначену товариством.— В. Пеленський, секр.

## РОСФОРД, ОГАЙО.

Позір! Українці! Позір!

В Росфорд відограє ся дві веселі і поучаючі штуки

в неділю, дня 24. лютого 1918 р.

в гали А. Заяця на Бекер улици.

I. „ІЦКО СВАТ"

комедія в однім дії.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Ксеня, вдова ....п-ні А. Вайнар
Галька, її дочка ....п-на М. Завойська
Яків, вуйко ....п. Н. Вайнар
Федь, любовник Галі ....п. Н. Проць
Пахомій, дяк-професор ....п. Д. Копина
Іван, вояк ....п. І. Теплий
Іцко ....п. І. Федьчук

Річ діється в гірськім селі.

II. „МАНІҐРУЛА"

комедія в однім дії з житя канадійських Русинів.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Джан, господар ....п. А. Іж
Явдоха, його жінка ....п-ні Н. Андриц
Нік, їх син ....п. А. Кусьір
Штіф, бортник ....п. Н. Проць
Майк, бортник ....п. Н. Цуп
Яким, бортник ....п. В. Коршен
Петро, бортник ....п. А. Невойда
Джек Курійчук ....п. М. Копистинський
Хаїм, жид ....п. І. Федьчук

Річ діється в однім місті провінції Манітоби.

Дірiґент: п. Леон Бобак.

Початок о годині 7-ій вечер.

Ціни місць: 75, 50 і 35 цнт., діти 10 цнт. Весь дохід призначений на нашу гр.-кат. церков св. Арх. Михаїла.

На се представлене запрошуєть ся всіх Родимців з Росфорд і околиці. Сподіваємось як найчисленнійшої участи в представленю. 21





Читайте українські книжки і газети бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

# ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

Пошукую свояків, знакомих і товаришів з війска, котрі служили зі мною в роках 1908, 1909 і 1910 при 10-тім полку піхоти в 3-тій компанії в Беліні, в Босни. Я походжу з села Воля Корінецька, пов. Добромиль. Хто собі мене пригадає, зволить ласкаво зголоситись на адресу: 21-3

GEORGE SZACKI,
1601 Sault St., Sault Ste Marie, Mich.

Онуфрій Олійник, з села Нетерпинець, пов. Зборів, находячий ся в італійськім полоні, пошукує свого шваґра ІВАНА ГАШИНА, родом з Блиглови. Адреса: 21

ONUFREJ OLIJNYK,
Prigionero di Guerra, 7 Reparto,
Avizano, Italia.

Пошукую своїх братів в дуже важній справі: ІГНАТА і ІЛЬКА НАНОВСЬКИХ з села Біньових, пов. Турка. Мають перебувати в Ню Йорку. Прошу зголоситись на адресу: 21-23

W. NANOWSKY,
1989 Tarnow, Detroit, Mich.

Посиф Кащишин з села Нижбірок старих, пов. Гусятин, пошукує своєї жінки АННИ з дому ВІВЧАРИК. Походить з села Сидорова, пов. Гусятин. Хто би о ній знав або вона сама, зволить ласкаво зголоситись в дуже важній справі на адресу: 19-21

JOSEPH WOZNYJ,
51 Lapham St., Woonsocket, R. I.

Пошукую своїх краянів МИХАЙЛА ҐАЛАҐАНА і СТЕФАНА РОМАНЧУКА з села Топорівці, пов. Чернівці. Хто би о них знав або вони самі, зволять зголоситись на адресу: 19-21

PETER STINE, Burgettstown, Pa.

ПОДАЮ ДО ВІДОМА всім інтересованим, що моя адреса є слідуюча: 20-24

MICHAEL PERCZYSZYN,
Sgt. Troop "I", 6th Cavalry,
Ft. Sam Houston, San Antonio, Texas.

Пошукую в важній справі АНТОНА БУЩАКА, з села Волосткова і МАРІЇ МІКОШ, з села Дидятичі, пов. Мостиска. Хто би о них знав або вони самі, зволять ласкаво зголоситись на адресу: 20-22

NICHOLAS ZAWOYKO,
280 W. 117th St., New York, N. Y.

ФАРМА! ФАРМА! ФАРМА!

100 акрів, будинки, всі знаряди фармерські, кінь, 2 корови, гуси, кури і безроги на продаж. Ціна $2,500. 20-22

SERAFIN,
65 St. Marks Pl., New York, N. Y.













В кождій українській хаті повинен находитись календар Українського Народного Союза, який коштує тільки 50 цнт.

# З ТЕАТРАЛЬНОГО ЖИТЯ в Ню Йорку.

УКРАЇНСЬКЕ ТОВ. „ПОДІЛЬСЬКА СІЧ" в Ню Йорку
устроює
в четвер, дня 21. лютого 1918 р.
о годині 7.30 вечером
в гали Народного Дому
217-219 E. 6th St., New York, N. Y.

**ВЕЛИКИЙ БАЛЬ**

Музика тов. „Поморяни".
ВСТУП 25 ЦЕНТІВ ВІД ОСОБИ.

Шановна Громадо! Тов. „Подільська Січ" устроює баль і запрошує всіх охочих до забави на сей баль.

Часть доходу жертвуєть ся Народний Дім.

На бали приниматиме ся, бажаючих вступити в члени тов. „Подільської Січи", за оплатою половини вступного. Товариство дає своїм членам в разі недуги $6.00 тижневої запомоги а вразі смерти платить $100.00 на кошти похорону.

За добру забаву ручить
20-22 КОМІТЕТ.

Славна Драма! Славна Драма!

ДРАМАТИЧНО-СПІВАЦЬКИЙ КРУЖОК ТОВ. „УКРАЇНСЬКА БЕСІДА" в Ню Йорку
відограє
в неділю, дня 24. лютого 1918 р.
в ARLINGTON HALL,
19-23 St. Marks Pl., New York City
драму в 5-ох діях, з хорами, співами і танцями Л. Я. Манька,

**НЕЩАСНЕ КОХАНЄ**

Річ дієть ся в Полтавщині.
Режісер: п. С. Фесолович.
Суфлєр: п. М. Дячишин.
Дірiґент: п. М. Дурдела.

ПО ПРЕДСТАВЛЕНЮ
ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ.
Музика Г. Е. Смолинського.

ВСТУП: Крісла I-рядні 75 центів, II-рядні 50 цнт., III-рядні 35 цнт.

Початок точно о годині 3-ій пополудни.

Тікети до набутя перед представленєм: „Українська Бесіда", 72. Ст. Маркс Плейс і „Українське Бюро", 520 Іст 6-та ул., а в днн представлення від години 2. при касі.
20-22

# До загального відома.

Отсим „Комітет Івахова" публично складає щиру подяку всім тим товариствам і одиницям, які заняли ся збіркою жертв на „Фонд Івахова". Досі вплинули слідуючі збірки: Т-во Гімн. Січ в Ню Йорку $17.15; т-во Укр. Бесіда в Ню Йорку $20; т-во Просьвіта в Ню Йорку $14; т-во Вільні Коз. міста Львова в Ню Йорку $5.35; т-во Запорожська Січ в Байоні $44.85. Разом $101.35.

При тій нагоді еще раз пригадуємо, що цілию згаданого комітету є заняти ся долею одного молодого і образованого Українця, Дмитра Івахова, з тернопільского округа, який правдоподібно з нужди зійшов з ума і находить ся в домі для божевільних. Позаяк заряд того заведеня покладає надію на його вилічене, длятого комітет збирає добровільні жертви і хоче його помістити в лучшій інституції.

Рівнож комітет звертаєть ся з щирою просьбою до всіх тих товариств, які одержали писемні просьби, і до всіх прочих, які мають на думці дійсно нещасливому помочи, щоби як найскорше присилали свої відповіди, позаяк комітет наміряє сими днями зібрати ся в ціли нарад і постановити щось реального.

Всякі збірки будуть подані до публичного відома через сю часопись, длятого всякі инші не мають важности.

ЗА КОМІТЕТ ІВАХОВА:
**Микола Дячишин.**

Звертатись на адресу:
Ivachow Committee,
c/o Nicholas Diachyshyn,
520 East 6th St., New York, N. Y.

## КОГУС, Н. Й.

Заходом Співацького і Драматичного Тов. „Бандурист при церкві св. Петра і Павла в Когус, Н. Й.
буде відігране представленє
**„БЛУДНИЙ СИН"**
в неділю, дня 24. лютого 1918 р.
в гали церковній,
198 Онтаріо ул., Когус, Н. Й.

По представленю хор відспіває кілька народних пісень.
Початок о годині 7-ій вечер.
Вступ 35 і 25 центів.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Антін, господар ..... Іван Столяр
Анна, його жена ..... Анна Майчак
Омелько, їх син ..... Тимко Афінович
Павло, їх син ..... Мих. Лабада
Стеха, їх донька ..... Розалія Зарицька
Олена, жінка Омелька ..... Розалія Клубко
Терешко ..... Онуфрій Лесняк
Шіяковський ..... Андрей Мазурик
Гарий ..... Юрко Гончарик
Мері ..... М. Бабяк
Максим ..... Кост. Пакуляць
Осип ..... Кост. Пакуляць
Майк ..... Стефан Юрківський
Режісер ..... Н. Закалюжний

На се представленє запрошуємо всіх Українців як місцевих так з дооколачних місцевостий та згори дякуємо за числену участь.
21-22 КОМІТЕТ.

# Розмова Українця з Поляком.

**Поляк** (до Українця): — А я вам кажу, що Холмщина польська!

**Українець:** Чому?

**Поляк:** Бо вона була цілі столітя під Польщею!

**Українець:** То ніби тому кажете, вона польська, що була в польській неволі?!

**Поляк:** Як?

**Українець:** Не розумієте?

**Поляк:** Не розумію!

**Українець:** Ви не розумієте тому, що ваші лідери довгі літа вас оглуплювали! Я вам то ще виразнійше поясню. Слухайте!

**Поляк:** Та слухаю!

**Українець:** Отже уважайте: Як би у вас вкрав ваш сусід Яцек вашу малу донечку Марисю, тримав її у себе кілька літ і казав, що то його донька, то що ви би на то сказали?

**Поляк:** Я прийшов би до нього, відібрав доньку, насварив його тай пішов би з донькою до дому!

**Українець:** Ну, а як Яцек скаже: „Слухай, Томашу, таж то моя донька, таж вона була у мене кілька літ!" Що ви на се скажете?

**Поляк:** Та я би йому дав! Та яким правом?! Та я би йому кости поломив! Та відки?! Та як моя донька може бути його донькою?!

**Українець:** Ну, а видите; але він каже, що як вона була у нього, скажім, 5 літ, то се вже ніби його донька!

**Поляк:** Алеж Яцек украв її в мене! Таж то крадіж, то рабунок моеї дитини! Деж тут є право!? Таж я би це його завдав до суду!

**Українець:** Алеж успокійтесь, Томашу! Я-ж вам кажу, що коли Яцек вкраде вашу доньку, то він вже не дивить ся на право. Він каже, що то його донька — на підставі рабунку, і **вона дійсно була би його на підставі рабунку**, і як би він боронив свого „стану посидання", то він би боронив права рабунку, значить — права злодіїв і рабівників красти і рабувати!

**Поляк:** Алеж бо чекайте, Федоре, ви мене так настрашили, що я аж трясу ся. але Яцек по правді моєї доньки не взяв ані не бере! Та до чого ви таке говорите?

**Українець:** До чого? Таж до Холмщини! Уважайте: Холмщина то край український, бо там жиє нарід український, а що вона була цілі сотки літ під Польщею; була в неволі польської шляхти. Тепер же, по довгій неволі Холмщина визволила ся і вернулась до своєї матери України, ну, але Поляки, такі як ви, кажуть, що то кривда Полякам, бо ніби по їхньому то Холмщина повинна вічно бути в польській неволі! Отже бачите — се таксамо як з вашою дочкою: се таксамо, як би наприклад Яцек вам казав, що ваша донька все має бути у нього тому, що він її украв у вас. А як ви не признаєте права Яцкови красти вашу доньку, таксамо не можете признати Польщі права рабувати українську землю — Холмщину.

**Поляк:** Та я там, в тій Холмщині не був. Я не знаю, чи то польський край, чи український, але так кажуть, що то польський, тож я міркував, що нам кризда.

**Українець:** А як не знаєте, то не говоріть! То найліпший спосіб!

## СІЧОВІ СПРАВИ З НЮ ЙОРКУ.

Подаєсь до загальної відомости про вислід річних зборів тутешної Січи з дня 3. січня б. р., на котрих вибрано січову старшину на рік 1918, як слідує:

П. Задорецький, кошовий; Яків Калявський, осаул; Ілія Лисецький, скарбник; Ан. Лисак, заст. скарбника; П. Панчишин, писар рекорд.; Анд. Соловей, заст. писара рек.; Ол. Кибюк, писар фінанс.; Ксеня Лемко, заст. писара фін.—До контрольної комісії вибрані: Зофія Руда, Ів. Гетьман і П. Бартків.—Четарями відділу мужеського: Ів. Гетьман, М. Свободян, Ів. Бекас і Іл. Лисецький.—Четарями відділу жіночого: Марія Барабаш-Кириняшин, Юст. Римар, М. Красівна і М. Тамаюрківна. —Інструкторами молодечих Січий: Стефанія Абратамовська, Зофія Добрянська, І. Калявський і Іл. Лисецький.—Четарями молодечої Січи: В. Михаловський і Ів. Стиран.—Делегати до Укр. Народної Громади: М. Дячишин, Ол. Кибюк і П. Шаровський.—Хоружі: Вол. Войтер і Д. Завада.—Господарі: С. Тимців і П. Барткiв. 21

В справах нюйорської Січи просить ся віднеститись на адресу:

P. PANCHYSHYN,
316 E. 6th St., New York City.

# В РОСІЇ:

(Продовжене на стороні 2-гій).

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 18, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

### Поляки в жалобі з причини втрати Холмщини.

ВАШІНҐТОН, 15. лютого. — Польський нарід вважає відступлене холмської губернії новій українській републиці новим подїлом Польщі.

Нинішний урядовий звіт доносить, що з Кракова надійшли вісти, в яких говорить ся, що мешканці міста ходять в жалобі і театри позамикані.

### Мрії про історичну Польщу пропали.

ЛОНДОН, 15. лютого. — „Народе, а передівсім ти, американський народе, чи розумієш, що Німеччина зробила з Польщею?" — питає нинішна „Дейли Мейл".

„Вона робить зусиля унеможливити мрію злучення Польщі. Вона переводить новий поділ Польщі, роздаючи кусники польської території другим державам".

### Віденський парлямент буде правдоподібно розвязаний.

АМСТЕРДАМ, 15. лютого. — **Розвязане віденського парляменту є правдоподібне з причини невдоволеня Поляків з відступленя Холмщини Україні**, як се доносить віденський кореспондент берлінської часописи „Фосише Цайтунг".

Польскі посли злучили ся з Чехами і Словінцями та утворили коаліцію з 217 голосів проти правительства. Німецкі і українські партії числять разом 212 голосів. Соціялісти, які виступали проти всіх воєнних кредитів, є тепер чинником рішаючим.

## ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ МАЮТЬ НАМІР ДАТИ ПОМІЧ РОСІЇ.

(Після кореспонденції Г. Г. Стансбурн).

ВАШІНҐТОН, 15. лютого. — Президент Вілсон є того переконаня, що Німеччина має намір пійти дальше на Росію, що треба би вважати міжнародним насильством, яке можна хиба порівнати з насильством, поповненим на Бельгії.

Сподіють ся, що політичний вплив алиянтів скріпить ся та що Злучені Держави дадуть поміч, щоби повалити німецьку воєнну партію.

Урядовий загальний звіт, в якім говорить ся про нові способи тактики німецького генерального штабу, звучить:

„Стан Росії після заяви провідників сеї держави, що вона покінчила вже війну, є станом держави не воюючої. Російські війська розпущені і держава побита.

„Висилати війська з-заборчих цілях до сього краю означає певну різню. Цивілізований сьвіт мусить дрожати супроти таких вчинків".

### Мають надію, що Австрія покине Німеччину.

Надіють ся дальше, що політика, принята Берліном супроти Росії, причинить ся до відчуженя Австро-Угорщини. Зовсім напевно можна числити, що австрійські жовніри відказали би ся від нового ворожого наступу на Росію.

Гр. Чернін, австро-угорський міністер загр. справ, якого недавна промова звернула на себе увагу цілого сьвіта, противив ся способови веденя мирових переговорів Німцями в Берестю Литовськім. Він дотично Росії заявив:

**„Заявляю ще раз, я не жадаю ані одної стопи землі і ані одного цента від Росії і коли Росія сама, а здаєть ся, що вона се зробить, стане також на тімсамім становищи, мир буде доверщений.**

„Ті, котрі думають, що я мовив дати ся з дороги, якою я рішив ся йти, є хорими психольогами. Я ніколи не позволив на те, щоби загал мав сумнів щодо дороги, якою я іду, і я ніколи не позволю собі зійти хоч на волос з дороги, чи то в право, чи в ліво.

„Я став безперечно любимцем все-Німців і тих в монархії, котрі все-Німців наслідують. Але рівночасно пятнували мене яко сторонника дальшої війни ті, котрі хотіли мира за всяку ціну.

„Але з того всього я собі нічого не робив. Противно, сі подвійні напади справляли мені в теперішних тяжких часах приємність".

Таку промову виголосив був гр. Чернін в часі, коли ще відбували ся мирові переговори з Росією. Не сподіють ся, щоби гр. Чернін колинебудь згодив ся на вороже становище супроти Росії, тимбільше, що відмова підписати мирового договору не є основана на якімсь жаданю заборів або відшкодованя.

### Німеччина стоїть за Україною.

**В пляні Німеччини, як се пояснює департамент заграничних справ і департамент війни, лежить дати оружну поміч Україні проти большевиків. Остатки большевицької армії, як доносять, машерують проти українських військ; відси й зимівка.**

Австрія бажала собі мира з представниками України не меньше ніж Німеччина. Колиж Австрія тепер противить ся тактиці німецьких мілітаристів, то таке положенє може дати ріжні висліди.

### Російський дипльомат проти самостійности України.

Один російський дипльомат старав ся нині вияснити положене з огляду на Україну в отсей спосіб:

**„Україна яко независима держава є неправильностию. Вона не має означених територій. Її границі, з вимком від центральних держав, є неозначені і є дуже сумнівні.**

**„Мешканці просторів, які Українці бажають влучити до своїх земель, а які є помішані і не лежать у властивій Україні, противлять ся, щоби їх приєднувати до нових держав. Українці жадають богато місцевостий, які є замешкалі людьми, котрі противлять ся злученю їх від Росії, і свої територіальні жаданя посунули так далеко, що домагають ся територій донських козаків, які з тим не годять ся. Зусиля в справі визначеня границь нової держави можуть легко довести до боротьби.**

### Росія потребує помочи Злучених Держав.

„В надії, що останні події спричинять реакцію в північній Росії, Злучені Держави і алиянти повинні зробити все можливе для заохоти".

В департаменті загр. справ сказано, що американське правительство є готове дати Росії всяку поміч, скоро лише буде зроблена в сій справі метода.

# В Румунії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 18, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

### Новий румунський кабінет приязний супроти Німеччини.

ЯСИ (Румунія), 11. лютого. — Новий румунський кабінет, на чолі котрого стоїть тепер ґенерал Александер Авареску, один з найспосібнійших команданті в румунській армії, є звісний зі своїх змагань до мира.

Новий кабінет обіймив власть по кабінеті Братіяна, який усунув ся так званий „воєнний кабінет". Отся зміна була виплином ультимату Німеччини, яка зажадала від Румунії, щоби вона заявила своє становище на будучність.

### Румунія годить ся на переговори з центральними державами.

АМСТЕРДАМ, 17. лютого. — Телеграма з Відня доносить, **що Румунія годить ся розпочати мирові переговори з центральними державами під услівєм, коли дістане запевнене, що її суверенність не буде нарушена та що династичні справи будуть полишені самим Румунам.**

**Румунія мала заявити дальше готовість відступити Добруджу Болгарії в заміну за прихильну поміч в полагодженю справи Бесарабії.**



# Потреби життя.

Коли вирішують земельне питане, то завше селяни стоять за те, щоб земля була трудовому народови, щоб нею користувались тільки ті, хто її своїми руками буде обробляти. Я з сим цілком згідний, але дивуюсь тому, що ні на одним зїзді не обговорювали, о скільки се порушить сучасний уклад життя і як разом з земельною реформою перестроїти і житевий уклад.

У сучасним життю є такі сторони, які вимагають, щоб їх обговорювали разом з земельним питанем. Так, наприклад, до сього часу власник землі розпоряджав ся своєю землею як хотів: коли у нього були діти, то землю на старість він передавав дітям, а діти годували його до смерти; колиж він буває бездітний, то на старість, як уже сам не має змоги обробляти землю, передає свою землю комунебудь із сусідів, який до нього найкраще відносив ся, з тою умовою, щоб сей сусід утримував його до смерти. Як у першім, так і в другім разі чоловік на старість мав кусок хліба і теплий кутик через те тільки, що в нього була земля. Що-ж робити такій людині на старість, коли власність на землю буде скасована?

Не кажучи вже про людий, які не мають дітий, а то і діти батька і матір не завше схотять дурно годувати. Старим людям тоді хоч пропадай з голоду і холоду. За таких людий і треба негайно вирішити, як їм доживати свого віку: хто їх буде годувати і де вони будуть жити.

Негайного вирішення сеї справи вимагає само житє. Я знаю такий факт в житю: В одним селі живуть дід і баба бездітні. Дід зовсім сліпий і майже цілий день і ніч сидить на печи. Баба теж дуже стара і більш ні-нащо нездібна, як тільки картофлю чистити та буряки кришити на борщ. Але позаяк вони мали землю, то один сусід, який користував ся їх землею, доставляв їм їду і топливо. Тепер той сусід не хоче далі допомагати дідови й бабі, а від землі відмовив ся, кажучи: „Нащо ще я буду годувати діда і бабу, як як і так дурно дістану землю". Так дід і баба лишають ся на зиму без усякої помочи. Землі ніхто не хоче брати з тим, щоб удержувати діда і бабу, а за гроші дід не хоче, бо що він зробить з у сі часи з грішми?

Оттакі то люди настали, що тільки про землю і думають, а про те, що сусід скоро помре з голоду, так про те їм і діла мало.

(„В. С.").



# Лист жінки до мужа в Америці.

Ой, мужу мій, мужу, мужу мій миленький,
Який то мені вже тепер сьвіт сумненький,
Що не можу тобі всього описати,
Як то я нещасна мушу бідувати.
Цілий день голодна — голодна лягаю;
Хоч у сні хліб бачу, то голодна встаю...
А діточки мої!... Ох, Боже мій, Боже!
Як Ти не поможеш, то хто нам поможе?
Мій муж в Америці певно розкошує:
Має всього досить, по балях танцює.
А я тут нещасна сьвітонька не бачу,
Мало з діточками очий не виплачу.
Ох, діточки мої, як я вам дам раду?
Тепер то я з вами напевно пропаду!
В хаті нема хліба ані окрушинки,
Бо „власти" забрали до одної зернинки...
А що ми обоє, мужу, прироблили,
То усе тепер „власти" з всього облупили.
Вже мені забрали й корову послідну,
Котру то ми мали мов за ценьку рідну.
Але бодай „власти" про нас памятають,
Бо що днини в хату Ляхів насилають.
„Може ти, кобіто, чего не дай Боже,
Сховала пшед нами картофле любо збоже?"
Нераз гірко плачу — щоб-ж маю робити?
Лишня поставала, хтіла мене бити.
Пійшла моя праця, пійшла вся худоба,
А Ляхи глузують: „Цо ці за хороба?"
Та я тобі всього не можу писати,
Бо мене готові у тюрму заслати;
А діточки мої де би ся поділи?
Кому би сказали: „Мамо, нам ся тато снили".

Теодор Чемерис, з Дітройт.

В кождій українській хаті повинен находити ся Календар У. Н. Союза.



# АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

### Що се за організація?

Один з членів У. Н. Союза в Філядельфії прислав до нашої редакції допись, в якій говорить ся, що в тій місцевости засновуєть ся „якась Русско-Польсько-Словенська організація, що має на ціли згорнути у свої пазурі всїх чужинцїв без ріжниці нації чи віроісповідання".

Дальше говорить ся в тій дописи, що до сеї організації вступили і деякі наші провидирі. Навіть місцеві українські сьвященики „всїми силами заохочують парохіян, щоби вступали до сеї кошари, бо вона рехтельна і т. д. Навіть подали нумер офісу, де люди мають у давати ся по інформації".

Цілої дописи дотичного члена У. Н. Союза ми не містимо, бо вона трохи „задиристa", а ле нотуємо тут саму річ і сподіваємо ся, що хтось з наших прихильників сю справу як слід вияснить. Просимо тільки описати всьо безсторонно, без жадних особистих нападів.

### Хочуть вилучити невтральних чужинців з першими паперами від війска.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 18. 1918 as required by the Act of October 6. 1917.)

Міністерство війни в порозуміню з міністерством заграничних справ виготовило і передало на руки предсїдателя війскового комітету в палаті послів проект, аби горожан і підданих невтральних держав, які зложили свою заяву стати горожанами Злучених Держав, звільнити від військової служби.

### Заповідає загальну суспільну революцію.

Ральф Адамс Крейн в Дітройт, Міш., славний архітект і знавець в справах соціольогії, заявив, що сьвіт стоїть на порозі суспільної революції, яка пічнеть ся правдоподібно по війні. Се буде боротьба демократії з автократією.

### Похвала українського хору.

В пятницю (15. с. м.), о 8-мій годині вечер, відбуло ся в Джерзи Сіти, Н. Дж., посьвячене нового шкільного будинку, положеного в сусїдстві „Свобод и". Програма сього сьвята була досить довга і ріжнородна. Описуючи се сьвято, місцева англійська газета „Джерзи Джорнал" (з суботи, 16. с. м.) між иншим пише: „Показало ся, що вечерок був не тільки незвичайно забавний, але і незвичайний. Найкрасшою точкою програми був безперечно спів хору української церкви. Прибрані в селянські костюми (в народні строї), мущини і женщини становили принадний образ, співаючи пісні свого рідного краю".

Місцевий Український Хор під орудою дякоучителя п. М. Климка відспівав на сім вечерку отсї українські народні пісні: „Ой лупнув обруч", „На городі калинонька" і „Ой піду я до млина". Парох української громади, о. А. Улицький, мав до гостий відповідну промову по українськи і по англійськи. Присутні гості, особливо „батьки" міста, були з Українського Хору дуже вдоволені і запрошували його з гори на всякі міські публичні виступи.

### Новий тунель з Джерзи Сіти до Ню Йорку.

Говернор стейту Ню Джерзи підписав проект про будову нового тунелю з Джерзи Сіти до Ню Йорку. Також підписав проект про будову нового моста через ріку Делавар з Кемден (Ню Джерзи) до Філядельфії (Пенсильванія). Будова тунелю і моста буде коштувати около 25,000.000 долярів, з чого нюйорський стейт має заплатити 6,000.000 долярів, пенсильванський стейт — 6,500.000 долярів, а нюджерський — 12,500.000 долярів. Будовою моста і тунелю займеть ся генерал Геталс, який належав до комісії будови американських кораблів.

### Польський граф украв $45.000; пійшов на три роки до криміналу.

Граф Томаш Семеньский, Поляк, який мешкав під ч. 564 сїмдесять осьма улиця в Бруклині, Н. Й., украв 45.000 долярів у пані Тереси Крімерт, яка має свій банк, і за се пійшов на 3 і пів року до криміналу. Семеньский працював у банку пані Крімерт яко книговодець (буккіпер); він сфальшував кілька чеків,

### Богатства України.

Коли українське правительство — пише нюйорський „Таймс" — зможе удержати свою контролю над цілою територією, яку воно зачеркнуло, то нова република буде обнимати 850.000 квадратових кільометрів з 28,000.000 населення та з великими містами Киевом, Одесою, Харковом, Херсоном, Катеринославом і иншими. Із всїх сих міст найважнїйшим в торговли є місто Одеса над Чорним морем, відки в часах перед війною відходило 70% всїх російських транспортів. — Головним богатством України є ріля. Мимоходом, що Україна занимає лише одну шесту часть простору цілої Росії, то вона має 32% урожайної землї. 53% сеї землї управляєть ся під засїви. Зі всїх европейських держав в тім напрямі перевисшає Україну лише одна Франція із 56% управльованої землї. Мимо старої системи управи землї Україна продукує річно 33.000,-000.000 (33 міліярди) фунтів пшениці, жита і ячменю, що рівнаєть ся одній третій части продукції усеї Росії. На загальну продукцію цукрових бураків Росії Україна дає пять шестих частин. — В мирних часах Україна мала 30,000.000 штук рогатого товару, або одну трету часть того, що мала ціла Росія. Овець, кіз, свиний і домашного дробу Україна має половину з того, що ціла Росія. — Україна є богата також у зелїзну руду, яку видобувають головно в Херсонщині. В 1905 році з сих копалень видобуто 60% зелїза цілої Росії. Україна видобуває одну шесту часть мангану і живого срібла із загальної сьвітової продукції. Поза Україною Росія не має ні мангану ні живого срібла. — На загально-російську продукцію угля Україна дає 75%; а твердо угля Україна дає 99%. Перед війною Україна продукувала 28.000,-000.000 фунтів угля. З инших мінеральних богатств на Україні видобувають нафту, озокерит (земний віск), торф, фосфорит, каолін і т. п. — Край є богатий також на дичину. Щодо риб то тут їх не бракує; в нормальнім році іх ловлять пересїчно на 50,000.000 фунтів.— Україна продукує також дуже богато тютюну. Вона має найкращі сади і виноградники в цілій Росії; крім того Україна має 110.000 квадратових кільометрів ліса.

# СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

### Київ у перших днях большевицького перевороту.

Коли 7. падолиста 1917 року большевики під проводом Ленїна і Троцького повалили у Петрограді правительство Керинського, до Америки прийшла була вістка, що Київ заняли козаки, які розпочали боротьбу з Українською Центральною Радою, і навіть було донесено, що кількох членів Ради козаки арештували.

Тепер ми довідуємо си, що всї ті донесеня були неправдиві; були отже видумкою заграничних кореспондентів у Петроградї, бо справа з Київом мала ся цілком инакше: не козаки, але поплечники Керенського були захопили Київ у свої руки, але під напором української сили віддали власть у руки Української Центральної Ради. — Щойно наспівша до нас „Газета Галицького Земства" (з 18. грудня 1917 р.) доносить: — Телеграми з Петербурга не приходять, газет також нема, ні петербурських ні київських (останне число „Кієвской Мысли" прийшло 11. падолиста). Прийшла лише одна українська газета з 13. падолиста, „Народня Воля", з котрої і подаємо відомости про се, що діяло ся в Києві: — Коли прийшли вісти про повстанє в Петербурзї, в Києві склав ся комітет для охорони революції і для забезпеченя ладу і спокою в місті. В той комітет війшли члени Української Центральної Ради, київського війскового штабу, зїзду донських козаків, українського війскового зїзду, київської міської управи, „савєта салдатських і робочих депутатів" та инших. Одначе між членами того комітету не було згоди і він розпав ся. При штабі зорганізовано комісію також для охорони порядку і спокою в місті. До тої комісії війшли і члени Української Ради. Не відомо, з якого приводу війсковий штаб 10. падолиста пізно вночі велїв обсадити дворець, де містили ся „савєти рабочих і салдатських депутатів". Центральна Рада вислала делєґацію (міністрів Туган-Барановського і Ткаченка) до штабу з заявою, щоби штаб не позволив війскам робити насильство над „савєтами". Штаб згодив ся, але в ночи з 10. на 11. падолиста війско вдерло ся на дворець і почало арештувати і обшукувати членів „савєтів"; тоді в канцелярії „савєтів" знищено всї папери. Війска Центральної Ради заховували ся спокійно. Але Центральна Рада прийшла до заключеня, що сї непорозуміня можуть повстати на більшу скалю, через що може потерпіти Київ, бо війска штабу (прихильники Керенського) готові обстрілювати війска „савєтів" (прихильники большевиків), і на своїм засїданю вирішила: Усунути з Києва війска штабу і увільнити всїх арештованих членів „савєтів". — Се розпорядженє переведено в житє. Тепер всю власть в Києві захопили в руки органи Української Центральної Ради.

В иншім місци „Газета Галицького Земства" подає: Всї непорозуміня, які вибухли в Києві, се вина комісаря Кирієнка. Тому всї демократичні організації вирішили передати власть Українській Центральній Раді, а війсковий штаб має підлягати Генеральному Секретаріятови. Та штаб і Кирієнко на се не згодили ся через що 14. падолиста мало наступити обстрілюванє Києва з тяжких гармат. Коли ж про се довідали ся чесько-словацькі війска, яких викликано з Бердичева, зараз заявили, що проти української демократії вони воювати не будуть; їх відіслано назад на фронт. Також само заявили юнкеря і козаки. Побачивши се, Кирієнко уступив з уряду комісаря, а штаб передав власть Центральній Раді, яка 14. падолиста о 9. годині вечером перебрала всю власть у свої руки.

### Кооперативна нарада в Чернигові.

В Чернигові відбула ся нарада представників Кооперативних Союзів Черниґівської Губернії з метою утворити губерніяльний кооперативний центр. Після докладного обговореня сього питаня постановлено заснувати Раду Кооперативних Зїздів. Завданем сеї Ради мусить бути: скликане кооперативних зїздів, розроблене матеріялів кооперативного руху в губернії, зібране статистичних матеріялів, впорядкованє інструкторської допомоги кооперативам і налагодженє культурно-просьвітної роботи.

### Постанови Катеринославської Української Губернської Ради.

Катеринославська Українська Губернська Рада, зважаючи на тяжке політичне і господарське становище в Росії, постановила, що в боротьбі з ворожими революції силами вона йти-ме разом з Центральною Радою, єдиною авторітетною на всїй Україні народною інституцією, котра уже яскраво зазначила своє становище в обороні прав російської і української демократії, ідучи разом з усїми органами російської революції.

### Українцї й Кавказ.

Нарада українського комітету кавказського фронту ухвалила в контакті з Українською Центральною Радою та Генеральним Секретаріятом категорично вимагати негайного розвязання українського питаня на Кавказі.

### Єврейські соціялісти про український рух.

Перша конференція обєднаної еврейської соціялістичної партії ухвалила:

1) Стоячи на становищи нашої партійної програми, яка домагаєть ся демократично-федеративної републики для ріжноплеменної Росії і зважаючи на те, що економічний прогрес України та інтереси українського народу й українських робучих мас вимагають автономії для етноґрафічної України, конференція вважає необхідним піддержати українську демократію в її домаганях автономії України на основі інструкції затвердженої тимчасовим правительством 17. серпня 1917 року.

При сїм треба захистити інтереси національних меньшостий і в міру того, як на Україні буде проведена автономія, треба також встановити національно-персональну автономію для національних меньшостий. Переведене національно-персональної автономії є найбільша задача секретарияту по національних справах і тільки при тій персональній автономії може бути братерське житє народів України.

Конференція закликає всї партійні організації піддержувати діяльність товариша секретаря по еврейських справах.

2) Конференція думає, що виступ наших представників в Центральній Раді (Комітеті Ради) був зовсїм згідний з принципами і тактикою партії і висказує їм повне довірє.

3) Конференція пропонує усїм партійним організаціям на Україні скликати збори та органїзувати лекції про український національний рух, щоб поширити серед еврейських мас гасла і домаганя українського руху і виснити визвольний характер сього руху, а також його принципіяльну позицію у відношеню до національних меньшостий.

4) Конференція вважає своєю повинностю звернути увагу української революційної демократії, що на провінції почали прищіплювати ся до українського руху деякі люди, що будуть відкрито проти-еврейську агітацію. Українська революційна демократія повинна виступити з усею силою свого авторитету проти тої агітації, яка може внести розкол революційної демократії на Україні, пошкодити спільній роботі української та не-української демократії, і нарешті може викликати протиреволюційну небезпеку на Україні.

### Українське війско про власть на Україні.

Представники чотирох полків ... дивізії на нараді 22. вересня ухвалили між иншим такі домаганя:

1) Переходу всеї власти на Україні, як війскової так і громадської, до рук Центральної Ради і Генерального Секретаріяту.

2) Власть на Україні не потребує нїчийого затвердженя, бо жерело власти на Україні у народу, а не у російського правительства.

### Устав української армії.

В Ґенер. Секретарстві по війскових справах випрацьовуєть ся проект уставу української армії.

### Прихід українських частин з Петрограду до Києва.

В Київ прибув перший український полк, сформований із салдатів Українців петроградського ґарнізону. Полк витали ґенеральні секретарі Петлюра і Порш. Полк привіз зі собою значну скількість оружа.

### Контр-розвідка і український рух.

Ґенеральний секретар по війскових справах Петлюра розмовляв у ставці (головній кватирі) з верховним главнокомандуючим про позицію контррозвідки в штабах армії до українського руху. Із скарг українських війскових організацій стало відомо, що контррозвідка веде певну проти-українську політику. Вона обвинувачує всїх Українців в сепаратизмі та прихильности до ворогів Росії, так як се робив старий царський уряд. Контррозвідка пійшла в своїй діяльности так далеко, що навіть до Центральної Ради чіпляєть ся, посилаючи до неї шпигунів та провокаторів.

Ґенеральний секретар Петлюра вказав верховному главнокомандуючому на недопустимість такого поведеня контррозвідки. Верховний главнокомандуючий обіцяв розслідити сю справу і вжити рішучих заходів проти такої діяльности.

### Кара за непослух розпорядженю.

Ґенеральний секретар праці Порш має внести в Центральну Раду законопроект про кару на тих хазяїнів, які не хотять замість воєнно-полонених приймати безробітних. В законопроекті сказано, що на перший раз таких хазяїнів буде покарано грошевою карою 3.000 рублів, а на другий раз тюрмою на 3 місяці.

### Українські гроші.

В роменській „Нашій Спілці", ч. 75, з 13. грудня 1917 року читаємо:

Ґенеральне Секретарство при участи представників київських державних і приватних кредитових установ обдумувало питане про українські паперові гроші.

В засаді рішено випустити українські грошеві банкноти. Якою основні обезпечуючі фонди для сих гроший мають бути: 1) доходи земства і міст, 2) сахар (цукор), 3) процентові чисела.

При секретарстві фінансів істнує особлива комісія, котра опрацьовує закон про грошеві банкноти. Вже закликано також і спеціялістів для друкования гроший. Перша серія дрібних банкнотів появить ся через 10 до 12 днів.

# ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

### Огонь на черновецько-львівській зелізниці.

З Ціріху (Швайцарія) доносять під датою 15. лютого б. р., що в суботу (9. лютого 1918) в саму північ між Єзуполем і Відниками на львівсько-черновецькім зелізничім шляху в Галичині почав горіти зелізничний пасажирський поїзд, який був в дорозі до Львова. Поїзд став на мості на Днїстрі. Пасажири у великім перестраху почали скакати у Днїстер; з них богато потопило ся у филях бистрої ріки. Майже половина пасажирів знайшла свою смерть таки в поїздї, а велике число одержало тяжкі рани.

### Загальне жіноче право голосованя в Канаді.

З Отави, столиці Канади, доносять, що на найблизшій сесії домініяльного парляменту буде внесений проект, аби канадійським женщинам надати повне виборче право. Коли бі сей проект став законом, тоді найменше 1,500.000 женщин одержали би активне і пасивне виборче право.

Читайте „Свободу" і приєднуйте її нових передплатників!

### Учений, який нїщо або дуже мало знає про війну.

В Канаді сподїють ся, що за місяць там поверне Вільгяльмар Стефанссон, учений, який тепер робить досліди далеко в околицях північного бігуна. Кажуть, що Стефанссон нїщо або дуже мало знає про сьвітову війну, бо в зимі і пусті околиці він вибрав ся з Канади ще в 1913 році, а остання вістка від нього прийшла в марті 1914 року. Відтоді нїхто в Канаді знї ніде не знає, що з ним діеть ся на півночи, анї Стефанссон не знає, що цїлий сьвіт, для добра котрого він працює, стоїть в огни.

# ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

М. М., Бофало, Н. И. — Всяка комунікация з Галичиною тепер неможлива.

## РОДИМЦІ!

Вступайте громадно в члени Українського Народного Союза, бо се одинока і найбільша українська організація в Америці.

UKRAINIAN NATIONAL ASS'N,
P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".